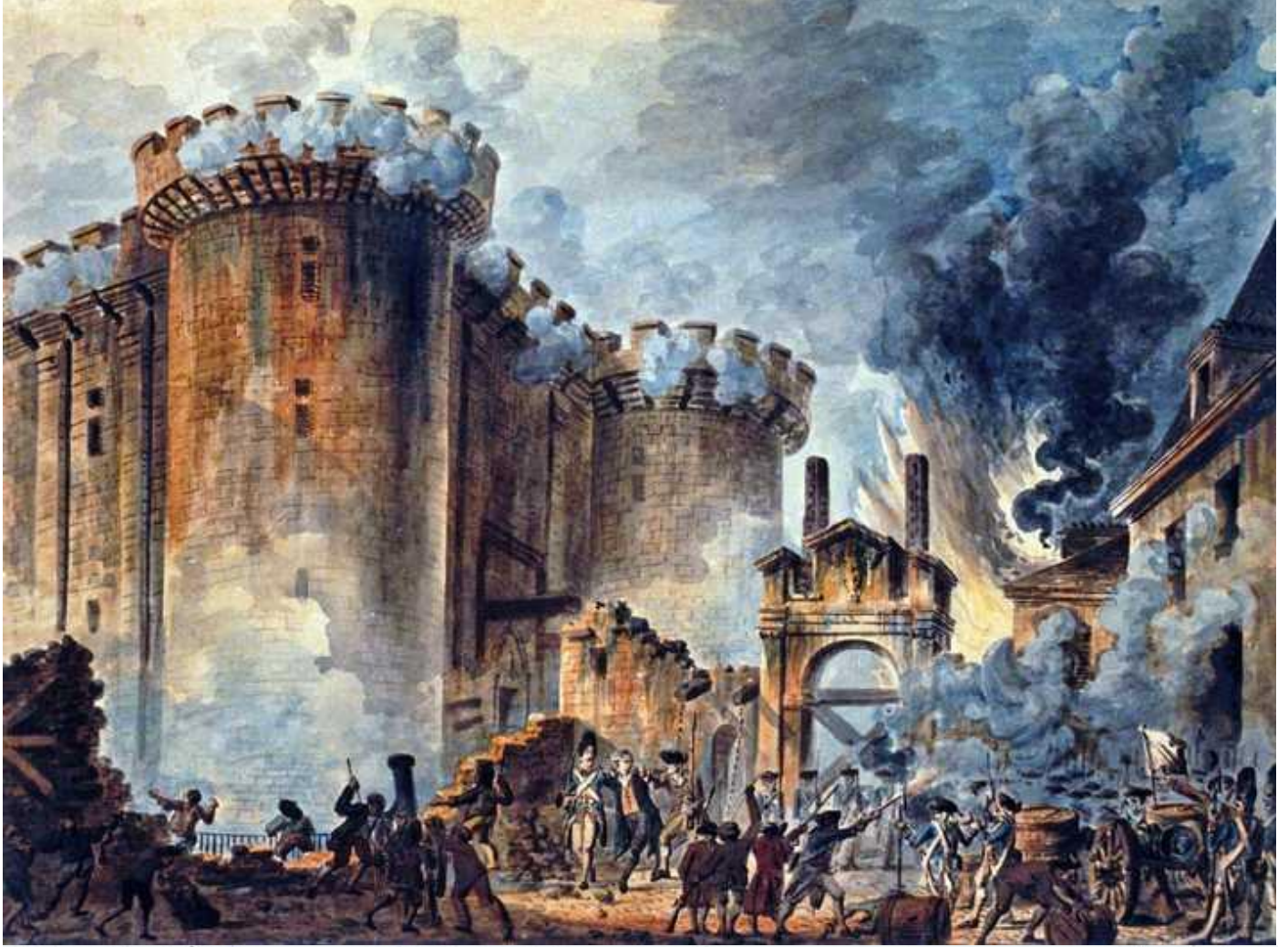

LITET HÄFTE OM DEN FRANSKA REVOLUTIONEN...

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Franska Revolutionen – Orsaker	3
Franska Revolutionen – Utveckling	4
Proklamation om de mänskliga rättigheterna.....	5
Olympe de Gouges	6
”Vissa är mer jämlika än andra...”	7
Historiografi	8

FRANSKA REVOLUTIONEN

LÅNGTGÅENDE ORSAKER

- **Kungligt envælde** – med en svag kung
- **Förlorade krig och därmed förlorade kolonier** i Indien och Nordamerika innebar både ett sämre ekonomiskt utbyte och en prestigeförlust
- **Skattesystemet.** Under den senare delen av 1600-talet infördes ett nytt skattesystem som ökade skattetrycket, speciellt för det tredje ståndet
- **Korruption och en stor ineffektiv byråkrati.** Inom finansförvaltningen skapade ett flertal män några av de största privata förmögenheterna i Frankrike trots att den franska ekonomin var katastrofal
- **Privilegier.** Det första och andra ståndets privilegier gick ut över det tredje ståndet
- **Gunstlingsvälde.** Några speciellt utvalda individer i de övre stånden gynnades på ett utmanande sätt av den franska monarken
- **Utmanande inkomstklyfta.** De översta skikten av de olika stånden, en liten minoritet, var enormt rika. En betydligt större del av befolkningen levde under existens-minimum!
- **Ojämlig jordfördelning.** Det första och andra ståndet ägde en stor del av Frankrikes bästa jord. Det förmögna borgerskapet ägde också en stor del god jord. Kvar till den absoluta majoriteten av Frankrikes befolkning var sämre jord vid mer otillgängliga platser
- **Grupper inom det tredje ståndet krävde ökat politiskt inflytande** (handelsmän, bankirer, intellektuella...). Detta inflytande skulle utnyttjas på olika sätt – för ökad egen vinning i vissa fall – för ökad jämlikhet i andra fall...
- **Upplivningsidéer**

OMEDELBARA ORSAKER

- **Frankrikes engagemang i den Amerikanska Revolutionen** från mitten av 1770-talet till 1781. Detta krig innebar nya stora kostnader och nya stora lån!
- **Ny finansplan 1786.** Denna plan innebar nya högre avgifter för det tredje ståndet, men också vissa skatter och avgifter för de båda frälse stånden (präster och adel). Protester mot dessa nya avgifter innebar att finansministern avskedades. Nu restes krav på att man skulle inkalla generalständerna (ej inkallat sedan 1614) – framförallt från adeln som ej ville släppa några av sina privilegier.
- **Svår missväxt 1788-1789** över större delen av Frankrike innebar kraftigt ökade priser på basvaror (speciellt bröd).
- **1788 tvingades den franska regeringen att stoppa alla utbetalningar** – detta skapade en akut finanskris! En nygammal finansminister inkallades av kungen – Necker. Han krävde att en del äldre oegentligheter skulle upphävas och att generalständerna skulle inkallas. Detta möte fastställdes till maj 1789.
- **1788-1789 diskuterades hur generalständerna skulle sammanställas.** De ledande borgarna krävde en fördubbling av antalet delegater i tredje ståndet, från 300 delegater till 600 (prästerna hade 300 delegater och adeln hade också 300 delegater). Dessutom visste man inte om man skulle rösta enligt tradition, dvs. ett stånd – en röst eller om man skulle ge varje delegat en röst (dvs. 1200 röster från de tre olika stånden). När kungen inte vill ändra röstningsförfarandet så protesterar det tredje ståndet tillsammans med en del av det lägre prästståndet samt några mer radikala adelsmän. Kungen får ge med sig. Den 27 juni bildas en konstituerande nationalförsamling...
- **Krigsministern börjar dra ihop trupper ute vid Versailles** vilket nu oroar befolkningen. Det verkar som en kupp från kungen är nära förestående.
- **Den 11 juli avskedas den populära finansministern Necker.** Detta blir gnistan som tänds revolutionen. Upplopp utbryter i Paris – vapensmedjor och vapenaffärer plundras. Den 14 juli 1789 stormas den gamla medeltida fästningen Bastiljen. Nu är revolutionen igång!

FRANSKA REVOLUTIONEN – UTVECKLINGEN

Den Konstituerande Nationalförsamlingen 1789–1791:

- Monarki
- Deklaration om de mänskliga rättigheterna
- Ståndsprivilegierna avskaffades
- Alla adelstitlar avskaffas
- Kyrkan förstatligas
- Armén upplöstes och ersattes av ett Nationalgarde
- En ny författning skrivs

Den Lagstiftande Nationalförsamlingen 1791–1792

- Konstitutionell monarki
- Nya ledamöter – ingen av ledamöterna i den konstituerande nationalförsamlingen fick väljas till den nya nationalförsamlingen. Detta innebar att samtliga ledamöter var oerfarna...
- Stor splittring i nationalförsamlingen. *Jakobiner* (en mer radikal grupp som ville sprida den franska revolutionen utanför landets gränser) stod mot de s.k. *Girondisterna*
- Giljotinen införs som officiellt avrättningsredskap (mer humant än yxa respektive hängning)
- 1792 (april) Fransk krigsförklaring mot Österrike. Preussen och senare Sardinien-Piedmont ställer sig på Österrikes sida mot Frankrike
- 1792 (augusti) Kungen anklagas för att ha konspirerat med Frankrikes fiender för att få till stånd en koalition. Detta leder till att det kungliga palatset (Tuilerierna) stormas i Paris och kungen fängslas. Ett flertal personer dödas i detta upplopp ("September-morden")

Nationalkonventet 1792–1795

- Republik
- Titeln medborgare/medborgarinna infördes – Kungen kallades nu rätt och slätt för medborgare Capet
- Allmän rösträtt infördes för män
- Jakobinerna drev igenom kungens dödsdom
- Revolutionsdomstolar sätts upp
- Den verkställande makten förlades till **Välfärdsutskottet**, som dominerades av jakobinerna
- Inom Välfärdsutskottet så är det en advokat vid namn **Robespierre** som tar makten
- I samband med Robespierres övertagande av makten inom det s.k. Välfärdsutskottet så går den franska revolutionen nu in i sin mest radikala fas – det s.k. skräckväldet (1793-1795). Den öppna konflikten mellan Girondister och Jakobiner leder till inbördeskrig och terror blir ett allt vanligare vapen i kampen om makten
- I Europa bildade flera stater en koalition mot Frankrike och den leddes av Storbritannien
- Frankrike inför värnplikt
- En artilleriofficer som nu börjar göra sig bemärkt via segrar mot Frankrikes motståndare är korsikanen Napoleone Buonaparte...

PROKLAMATION OM DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

Deklarationen om människans och medborgarens rättigheter 27/8 1789

”Det franska folkets till en Nationalförsamling förenade ombud anser att okunnigheten om, glömskan av eller föraktet för människans rättigheter är de enda orsakerna såväl till alla allmänna olyckor som till regeringens korruption. De har därför beslutat att genom en högtidlig proklamation fastställa människans naturliga, oförytterliga och heliga rättigheter och skyldigheter, så att varje samhällsmedlem i varje ögonblick skall kunna påminna sig sina rättigheter och den lagstiftande och utövande maktens åtgärder. Till följd härav erkänner och förklarar Nationalförsamlingen i det Högsta väsendets namn följande rättigheter vara de som tillkommer varje människa och medborgare.”

Artikel 1

Alla människor är födda och förblir fria och lika i rättigheter. Sociala skillnader må endast grundas på det allmänna bästa.

Deklarationen om kvinnans och medborgarinnans rättigheter 1791

”Mödrar, döttrar, systrar, Nationens representanter, fordrar att bli företrädare i nationalförsamlingen. I klar insikt om att okunnighet, glömska och förakt i fråga om kvinnans rättigheter är de enda orsakerna till de allmänna missförhållandena och styrelsens förfall, har vi beslutat att i en högtidlig förklaring utveckla kvinnans naturliga, oförytterliga och heliga rättigheter, på det att denna förklaring, ständigt aktuell för alla medlemmar av samhället, må oupphörligt erinra dem om deras rättigheter och plikter, genom att de ständigt på detta sätt kan jämföras med vad som är all styrelsens mål, sålunda må vinna i anseende, och på det att de besvär, som framförts av medborgarinnorna och hädanefter grundas på enkla och oomtvistliga grundsatser, ständigt må tjäna till grundlagens och de goda sedernas vidmakthållande och allas lycka.”

Artikel 1

Kvinnor föds fria och förblir mannen lika i rättigheter. Sociala skillnader må endast grundas på det allmänna bästa.

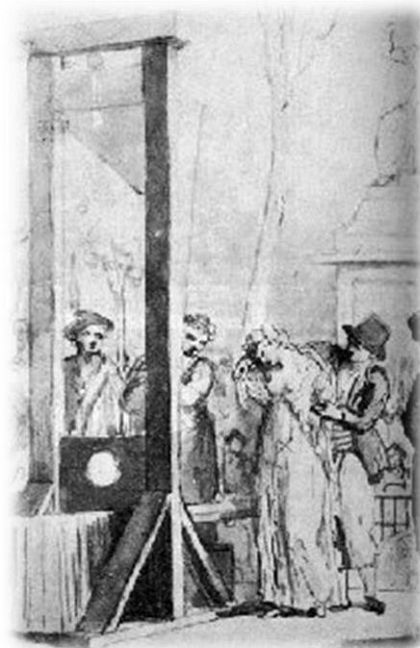
Punkter som kan diskuteras

- Vilka är likheterna respektive skillnaderna mellan texterna ovan?
- Hur gick det med de politiska rättigheterna för kvinnor i Frankrike?
- Ta reda på vad som hände med Olympe de Gauges efter det att hon publicerat deklARATIONEN om kvinnans och medborgarinnans rättigheter 1791
- Fanns det fler grupper i det franska samhället som stod utanför deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna?

Olympe de Gouges

Olympe de Gouges

Avrättningen av Olympe de Gouges

Olympe de Gouges, född **Marie Gouze** 7 maj 1748 i Montauban, död genom avrättning 3 november 1793, var en *fransk författare, dramatiker, feminist* och *politisk aktivist*. Hon är författaren till *Deklarationen om kvinnans och medborgarinnans rättigheter* (1791). Hon var en företrädare för kvinnors, slavars och utomäktenskapliga barns rättigheter.

- ”En kvinna har rätt att bestiga schavotten. Hon måste få samma rätt att bestiga talarstolen!”
- *Zamore et Mirza, ou l'heureux naufrage* (1788) – en pjäs mot slaveriet. Förbjöds efter 3 föreställningar.
- Som en protest mot att kvinnorna inte inkluderades i de mänskliga rättigheterna författade hon *Deklarationen om kvinnans och medborgarinnans rättigheter* (1791), följt av *Contrat Social*, där hon propagerade för jämställdhet inom äktenskapet.
- Skrev artiklar om att propagerade för skilsmässa och för sex utanför äktenskapet.

Olympe stödde Franska revolutionen, men blev besviken på de mänskliga rättigheterna, som bara gällde män! Skrev om och ersatte alla man/medborgare till kvinna och medborgarinna.

Mödrar, döttrar, systrar, Nationens representanter, fordrar att bli företrädare i nationalförsamlingen. I klar insikt om att okunnighet, glömska och förakt i fråga om kvinnans rättigheter är de enda orsakerna till de allmänna missförhållandena och styrelsens förfall, har vi beslutat att i en högtidlig förklaring utveckla kvinnans naturliga, oförytterliga och heliga rättigheter, på det att denna förklaring, ständigt aktuell för alla medlemmar av samhället, må oupphörligt erinra dem om deras rättigheter och plikter, genom att de ständigt på detta sätt kan jämföras med vad som är all styrelses mål, sålunda må vinna i anseende, och på det att de besvär, som framförts av medborgarinnorna och hädanefter grundas på enkla och oomtvistliga grundsatser, ständigt må tjäna till grundlagens och de goda sederas vidmakthållande och allas lycka.

— Den inledande proklamationen

Kritiserade avrättningen av kungen. Arresterades 2 nov 1793 och avrättades 3 nov 1793. Domen löd: landsförrädare.

13. Frihet, jämlikhet och broderskap? (Ida Blom)

Vissa är "mer jämlika" än andra.

"Mödrarna, döttrarna, systrarna begär att såsom representanter för nationen, få sammanträda som nationalförsamling... Eftersom de enda orsakerna till missförhållandena i det offentliga livet och till de korrupta regeringarna är okunskap om, samt likgiltighet och förakt för kvinnors rättigheter, har de beslutat att genom en högtidlig förklaring hävda sina självklara, omistliga och heliga rättigheter... Det kön som är överlägset såväl i skönhet som i det mod som krävs för att bara moderskapets lidanden, erkänner och deklarerar därför härmed att... följande rättigheter bor gälla för kvinnor och medborgare:

1. Kvinnan är född fri och med samma rättigheter som mannen ... "

Olympe de Gouges kastade år 1791 - mitt under franska revolutionen – in denna brandfackla i diskussionen om frihet, jämlikhet och broderskap. Hon gav sin skrift titeln *Förklaring om kvinnans och medborgarinnans rättigheter*. Skriften var en protest mot den nya författningen som just blivit antagen utan att ha givit kvinnor några politiska rättigheter. Punkt för punkt skrev Olympe de Gouges om förklaringen om de mänskliga rättigheterna från den 26 augusti 1789, som gav alla individer samma rättigheter när det gällde rättsskydd och skydd mot övergrepp, men begränsade de politiska rättigheterna till att gälla enbart mannen.

Ungefär samtidigt tycks även kvinnorna i Nordamerika ha börjat kräva politiska rättigheter i samband med frihetskriget. Abigail Adams, som var gift med John Adams, en av dem som författade Oavhängighetsförklaringen, grundare av Federalistpartiet och USA:s andra president, förebrådde sin man:

Jag kan inte säga att jag tycker att du är särskilt generös mot kvinnorna. Ty medan du förespråkar fred och tolerans mot alla män, och befriar alla stater, så insisterar du på att behålla absolut enväldig makt över alla hustrur... Men om ni inte börjar ta hänsyn till oss kvinnor så har vi beslutat oss för att sätta igång en revolution, vi vill inte känna oss bundna av lagar och förordningar som beslutats av församlingar där vi varken har rösträtt eller representation.

Både i Frankrike och USA fanns det således i slutet av 1700-talet kvinnor som protesterade mot att man fick nya rättigheter som inte gällde också för kvinnor.

Men redan några år senare förbjöds kvinnor att bilda sammanslutningar och delta i den politiska offentligheten i Frankrike. Med Napoleons lag Code Civil från år 1804 återvände man till principen om skilda juridiska villkor för män och kvinnor och först 1944 fick franska kvinnor rösträtt. Också i USA tog det mer än hundra år efter Abigail Adams förebråelser mot sin man, innan kvinnor fick samma politiska rättigheter som män och även här blev striden långvarig, innan kvinnor och män blev helt jämställda i lagens ögon.

Var Olympe de Gouges och Abigail Adams långt före sin tid? Hur kom det sig att de ställde krav på rättigheter för kvinnorna? Fick franska revolutionen och det amerikanska frihetskriget överhuvudtaget någon betydelse för kvinnorna och utträttade kvinnor något som fick betydelse för dessa viktiga historiska händelser?

Källa: Blom, Ida; Sogner, Sølvi; Rosenbeck, Bente. *Kvinnor i västvärlden från renässans till nutid – renässans, reformation och revolution*. Författarna och Liber AB. Nacka, 2006

Det finns få händelser som haft så stor betydelse för vårt samhälle som den franska revolutionen. Vanligen beskrivs revolutionen som det framväxande borgerskapets seger över den jordägande adelns privilegiesamhälle och ett genombrott för ett mera jämlikt samhälle. Men revolutionen representerar för andra laglöshet och våld, och debatten "för" och "emot" revolutionen har därför rasat sedan 1789. Vi ska i denna övning beröra några av tolkningarna som finns om revolutionens orsaker, förlopp och resultat.

VILKA VAR ORSAKERNA TILL DEN FRANSKA REVOLUTIONEN?

Historiker beskriver händelsen som en kombination av ett antal lång- och kortsiktiga faktorer. De kan dock betona betydelsen av dessa faktorer olika. Det är ett vanligt sätt att beskriva en historisk händelse och skulle med lätthet kunna användas för att beskriva exempelvis första världskrigets utbrott eller tsardömets fall 1917.

EN BAKGRUNDSBILD

1789 beslutade den franske kungen Ludvig XVI att inkalla rikets generalständer, landets riksdag. De hade inte varit samlade på 175 år, dvs. sedan 1614. Anledningen till att kungen tog detta drastiska steg var att statskassan var tom. Orsaken till denna statsfinansiella kris var att adeln och prästerskapet, som ägde cirka en tredjedel av jorden, var befriade från många skatter. Dessutom hade Frankrike hjälpt de amerikanska kolonierna i dess frihetskrig mot engelsmännen vilket fått till följd att statsskulden stigit drastiskt.

När kungen slutligen beslutade sig för att kalla in generalständerna såg borgare och bönder det som en gyllene chans att bryta adelns privilegiesamhälle. Problemet var att de tre stånden, adel, präster och "tredje ståndet" hade varsin röst. Det innebar att adeln tillsammans med prästerskapet kunde blockera det tredje ståndet. Det tredje ståndet var alla som inte var adel eller präster och de utgjorde

hela 97 procent av befolkningen. Den stora massan av dessa var fattiga bönder och arbetare. Det tredje ståndets representanter var dock rika borgare dvs. köpmän, bankirer eller jurister varav många hade blivit rika under det senaste seklets blomstrande utrikeshandel. Generalståndernas sammansättning återspeglade inte den ekonomiska och sociala verklighet som rådde i Frankrike 1789. Borgerligheten som hade tagit del av upplysningsfilosofer som Voltaire och Rousseau accepterade inte att en liten välmående elit kontrollerade generalstånderna och upprätthöll privilegier i form av skattebefrielse och monopol på statliga ämbeten. Just adelns monopol på tjänster inom hovet, kyrkan och krigsmakten väckte anstöt hos den framväxande borgarklassen.

Generalståndernas möte skedde under ekonomiska orostider. Den franska textilindustrin led svårt av konkurrensen från Storbritannien vilket skapade stor arbetslöshet. När landet dessutom drabbades av missväxt blev situationen akut. I Paris fanns tiotusentals hungrande och arbetslösa och på landsbygden drog horder av hungrande lantarbetare fram. Missväxten gjorde att brödpriserna sköt i höjden. En arbetare kunde lägga 75 procent av sin lön på bröd.

Den samlade riksdagen kunde inte komma överens om röstningsbestämmelserna. Den 20 juni samlades medlemmar i det tredje ståndet i det så kallade bollhuset i Versailles. De hade tre dagar tidigare djärvt förklarat sig vara Frankrikes nationalförsamling. Nu svor de en ed att hålla samman tills Frankrike fått en ny författning. Detta var en revolutionär handling. Kungen ogillade den nya nationalförsamlingen och beslutade sig för att dra samman trupper runt Paris. Det väckte stor upphetsning bland parisarna och de började nu beväpna sig. De kungliga ämbetsmännen kunde inte kontrollera utvecklingen och på kvällen den 14 juli 1789 drog sig en folkmassa ner mot den gamla fästningen Bastiljen på jakt efter vapen. Den upphetsade folkmassan stormade fästningen och den franska revolutionen hade därmed startat.

Snart spred sig oroligheterna i städerna till landsbygden. Bönder som plågades av skattetrycket och hungern tog till vapen och stormade adelns gods. De brände de arkiv där deras skatter och skyldigheter fanns antecknade. Den nya folkförsamlingen avskaffade i augusti de adliga privilegierna och tiondet till kyrkan. Samma månad antog nationalförsamlingen deklarationen om de mänskliga rättigheterna. I första paragrafen stod det att läsa: "Människor föds och förblir fria och med lika rättigheter..."

En satirteckning över det franska ståndssamhället. Vilka tre stånd finns representerade och vad säger teckningen om relationen mellan dem?

Stormandet av Bastiljen den 14 juli 1789 ses ofta som startskottet för den franska revolutionen.

HISTORIKER BETONAR OLIKA OMSTÄNDIGHETER

Detta är i korthet de lång- och kortsiktiga faktorerna bakom revolutionen. De betonas olika av olika historiker. Vissa menar att revolutionen var oundviklig och hade den inte inträffat 1789 hade det skett ett annat år. En del historiker betonar de mer kortsiktiga aspekterna och att hade inte en rad olyckliga omständigheter samverkat hade inte revolutionen brutit ut. En del historiker har lyft blicken och ser den franska revolutionen som en del av en samhällsomvandling som pågick i många länder under en längre tid.

De amerikanska koloniernas frigörelse från engelsmännen är ett annat exempel på en liknande utveckling. I den amerikanska självständighetsförklaringen från 1776 skrev Thomas Jefferson "*alla människor är skapade jämlika*". I den franska deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna från augusti 1789 står det "*människor föds och förblir fria och med lika rättigheter...*". Idéer som idag känns naturliga var vid denna tid revolutionära.

VEM VAR DET EGENTLIGEN SOM GJORDE REVOLUTION?

Den kanske mest kände franske revolutionshistorikern, Sorbonneprofessorn Georges Lefebvre ansluter sig i princip till idén om borgerskapets revolution. Men han ser fyra olika revolutioner vid fyra olika tidpunkter.

Den första inträffade egentligen före 1789 då den gamla aristokratins revolterade mot den enväldige kungamakten som förgäves försökte lösa den finansiella krisen. Lefebvre skriver i 1789 *"De amerikanska koloniernas revolt kan faktiskt betraktas som den viktigaste omedelbara orsaken till den franska revolutionen..."*. Stödet till kolonierna i kombination med att adeln och prästerskapet var befriade från många skatter skapade krisen. Under 1700-talet hade adeln lyckats flytta fram sina positioner gentemot kungamakten och vägrade styvnackat att ge upp sina privilegier trots finanskrisen. Man hävdade bland annat att det endast var generalstånderna som hade rätt att ändra skattereglerna. Därför tvingades kungen att slutligen sammankalla rikets ständer. Denna åtgärd blev dock en gigantisk misräkning för adeln.

Den aristokratiska revolten mot kungamakten följdes nu av att det tredjeståndet revolterade mot de två övriga stånden genom att själva bilda en nationalförsamling. De inledde borgerskapets revolution som syftade till att avskaffa de högre ståndens privilegier och förverkliga upplysningsfilosofernas ideal. Denna borgerliga revolution hotades dock av den motsträviga adeln och kungen som kallade samman trupper. Detta utlöste en tredje revolution då framförallt arbetare i Paris stormade Bastiljen. Upploppen spred sig snabbt över hela landet då svältande och arbetslösa arbetare stormade olika institutioner

Detta framkallade en fjärde revolution där frustrerade bönder och lantarbetare stormade adelns gods för att krossa resterna av det gamla feodalsamhället.

Lefebvres uppfattning är förvisso att resultatet av revolutionen kom att innebära en seger för borgarklassen, men han anser att det var böndernas roll i revolutionen som var den avgörande faktorn. Han skriver: *"...idag kan man utan att göra sig skyldig till någon överdrift säga att revolutionen knappast*

Sommaren 1789 gjorde många bönder uppror mot de lokala adelsmännen och slott sattes i brand över hela Frankrike.

skulle ha lyckats utan deras medverkan [...] nationalförsamlingen där bönderna inte var representerade ägnade ringa intresse åt deras problem. Men plötsligt tog denna bortglömda samhällsgrupp sin sak i egna händer och reste sig, och det var denna resning som var dödshugget mot de sista resterna av den feodala regimen. Böndernas revolt måste betraktas som ett av de märkligaste dragen i den franska revolutionen”.

Det är slående att se hur olika historiker lägger tyngdpunkt på olika gruppers betydelse i sina framställningar. I Lefebvres ögon är den franska revolutionen egentligen fyra revolutioner och det är bönderna som ger det viktigaste bidraget till borgerskapets revolution.

VAR REVOLUTIONEN AV GODO?

Revolutionen utlöste redan i samtiden starka känslor för eller emot i hela Europa. Edmund Burke brukar normalt beskrivas som konservatismens fader. Han formulerade sin ideologi med utgångspunkt från ett starkt ogillande av revolutionen. Redan 1790 gav han ut sitt huvudverk *«Reflektioner om franska revolutionen»* där revolutionens mobbvälde attackerades. Den revolutionära anarkin var i grunden destruktiv för det franska samhället enligt Burke. En av hans grundtankar är att samhällen byggs upp av generationer och att förändringar skall ske gradvis. Han ogillade starkt den drastiska förändring som revolutionen skapade och sa följande för att förklara hur ett samhälle bör förändras: *”författningar växer fram, de görs inte”*.

Marxistiskt influerade historiker, av tradition mycket inflytelserika även i Västeuropa, har beskrivit revolutionen som borgerskapets revolution. Marxismen analyserar samhället utifrån hur produktionen organiseras och att de grupper som äger produktionsmedlen, exempelvis en borgare som äger en fabrik, blir rika genom att lägga beslag på det överskott som arbetarna producerar. För en marxist innebar revolutionen att en ny härskarklass kom till makten, dvs. adeln ersattes av borgarklassen. Detta var i sig inte positivt eftersom den stora massan av människor även fortsättningsvis exploaterades av en härskande klass.

Men många andra har dock velat se revolutionens bärande idéer med gillande och som ett genombrott för de idéer som i stort präglar vårt demokratiska samhälle idag. Den franska revolutionen och den föregående upplysningstiden, innebar ett genombrott för förnuftet och ett självständigt kritiskt tänkande. Idéer om alla människors lika värde, en av de absoluta grundbultarna i revolutionen, är lika aktuella idag som 1789.